Растителна защита
електронно списание за растителна защита
семена, торове и земеделие
ISSN 2815-522X

Franciaország bevezette az acetamiprid teljes tilalmát – ez volt az utolsó, az EU-ban engedélyezett neonikotinoid csoportba tartozó anyag.

Автор(и): Растителна защита
Дата: 16.08.2025 *Брой:* 8/2025

A francia elnök, Macron törvényt írt alá, amely véglegesen betiltja a méhek tömeges pusztulásáért okolt acetamiprid nevű rovarölő szer újraengedélyezését – közli a France 24. Az acetamiprid hatóanyag gyengíti a méhek immunrendszerét és megzavarja szaporodásukat, de más hasznos fajokra is káros. Ugyanakkor a francia gazdák komoly kihívással néznek szembe, hogy megvédjék terméseiket az elmúlt években egyre fokozódó kártevőktől, miközben az EU a rovarölőszerek használatának csökkentésére irányuló politikát folytat.

A törvényt augusztus 12-én (kedden) tette közzé a kormány hivatalos lapja, miután az Alkotmánytanács, az ország legfelsőbb bírósága, érvénytelenítette az acetamiprid visszaállítását célzó vitatott rendelkezést. A bíróság kijelentette, hogy a neonikotinoidokként ismert rovarölőszerek "kockázatot jelentenek az emberi egészségre" és alkotmányellenesek, mert megsértik a kiegyensúlyozott és egészséges környezetben való élethez való jogot, amelyet az ország Környezeti Chartája garantál.

A júliusban a parlament alsóháza által elfogadott törvényjavaslat kritikusai szerint az túl sietve, elégtelen vita nélkül került megszavazásra. Kezdetben a kormány azt tervezte, hogy visszaállítja a rovarölő szer használatát, hogy segítse a gazdákat a egyre fokozódó kártevőszám kontrollálásában, de több mint kétmillióan írták alá Franciaországban az ellene szóló petíciót, ami a mérleg nyelvét a vegyi anyag eltörlését támogatók javára billentette. A fő gazdaszakszervezet ellenezte a bíróság döntését, és ismét felhívott annak felülvizsgálatára a tisztességes verseny nevében európai partnereikkel szemben, hiszen más EU-s országokban törvényesen alkalmazzák a rovarírtót, bizonyos feltételekkel ugyan, de.

„Méhölőnek” hívják, de veszélyes más rovarokra is

Az acetamiprid szintetikus rovarölő szer, amelyet az 1980-as években fejlesztettek ki, és az 1990-es évek óta használják a mezőgazdaságban, különösen olyan tarlónövényeknél, mint a repce és a burgonya, gyümölcsösökben, szőlőtermesztésben és virágkultúrákban. Mint minden neonikotinoid, a rovarok idegrendszerére hat. A beporzó rovarok nem csak megmérgeződnek, de sokuk hosszú távú károsodást is szenved, például tájékozódási és szaporodási zavarokat. Az acetamiprid egyben kontakt és szisztémás rovarölő is, ami azt jelenti, hogy a vegyszer a növényi szöveteken keresztül terjed, és a valójában nem kártevő növényevő rovarok is felfalják.

A fogyasztóvédelmi szervezetek régóta szorgalmazzák a rovarölő szer teljes tilalmát, amelynek EU-beli engedélyét 2033-ig meghosszabbították. A gyümölcsök és zöldségek rovarölőszerrel való szennyeződése az elmúlt években több mint háromszorosára nőtt, és a permetezés még tovább fokozódott más neonikotinoidok betiltása után – áll a Foodwatch 2023-as nem kormányzati szervezet adataiban. A tanulmány szerint 2012-ben az összes vizsgált élelmiszer-mintából 2,1%-ban, 2021-ben pedig 7,4%-ban találtak maradékot. A meggy, cukkini, padlizsán, spenót és paprika, valamint a alma terméső gyümölcsök (alma, körte), csonthéjas gyümölcsök (sárgabarack, cseresznye, őszibarack), szőlő, bogyós gyümölcsök, paradicsom, paprika, uborka és saláta gyakran voltak szennyezettek.

Számos tudományos tanulmány készült a vegyi anyag használatának környezeti és egészségügyi hatásairól. A stuttgarti Hohenheim Egyetem egyik friss tanulmánya szerint az acetamiprid több mint 11 000-szer mérgezőbb

ISSN 2815-522X

bizonyos rovarokra, mint amennyire az előírt érzékenységi tesztek, például a méheken végzettek, utalnak. Számos szabadföldi, üvegházi és laboratóriumi kísérlet elemezte az acetamiprid hatását különböző poloskafajokra. Ezek elterjedtek, és a zöldség- és gyümölcstermesztés károsítása mellett madarak és gerinctelenek táplálékforrásai is.

Miért nem ért egyet a francia gazdák az Alkotmánytanács döntésével

Franciaország az EU legnagyobb cukorrépa-termelője, és a növényt egyre inkább vírusbetegségek érintik, amelyeket levéltetvek terjesztenek, amelyek különböző gazdaságilag jelentős betegségek vektorai.

Gyakorlatilag 2018 óta a francia termelők nem használhatják az acetamipridet, amelyet a cukorrépában a levéltetvek ellen alkalmaznak, és amely jó alternatívája a rezisztencia kialakulásának nagy kockázatával járó piretroidoknak.

Az acetamiprid más Európai Uniós (EU) országok növényvédelmi programjainak részét képezi, és támogatói azzal érvelnek, hogy a francia gazdáknak szükségük van rá, hogy segítsen nekik versenyezni európai partnereikkel.

Ugyanakkor olyan országokban, mint Németország, ahol a cukor- és takarmányrépa-termelés is jelentős, jelenleg rendkívüli alapon alkalmazzák az 1107/2009/EK rendeletet, amely lehetővé teszi a gazdák számára a rovarölő szer használatát akár 120 napig is. 2024 tavaszától ott a növényvédő szeret használhatják a repcében és burgonyában is, a gyümölcstermesztők pedig az alma-termesztésben.

A helyzet Franciaországban a rovarölőszerek szabályozásának összetett kihívásait mutatja, ahol a gazdák, környezetvédők és tudósok érdekei ütköznek. Az acetamiprid körüli vita azt mutatja, hogy a rovarölőszerek engedélyezéséről szóló döntés gyakran a gazdasági érdekek és az egészségre és környezetre jelentett kockázatok gondos mérlegelésén múlik.